

VLUCHTELINGEN in Nederland en Europa

WILPF werkplaats 12-3-2022

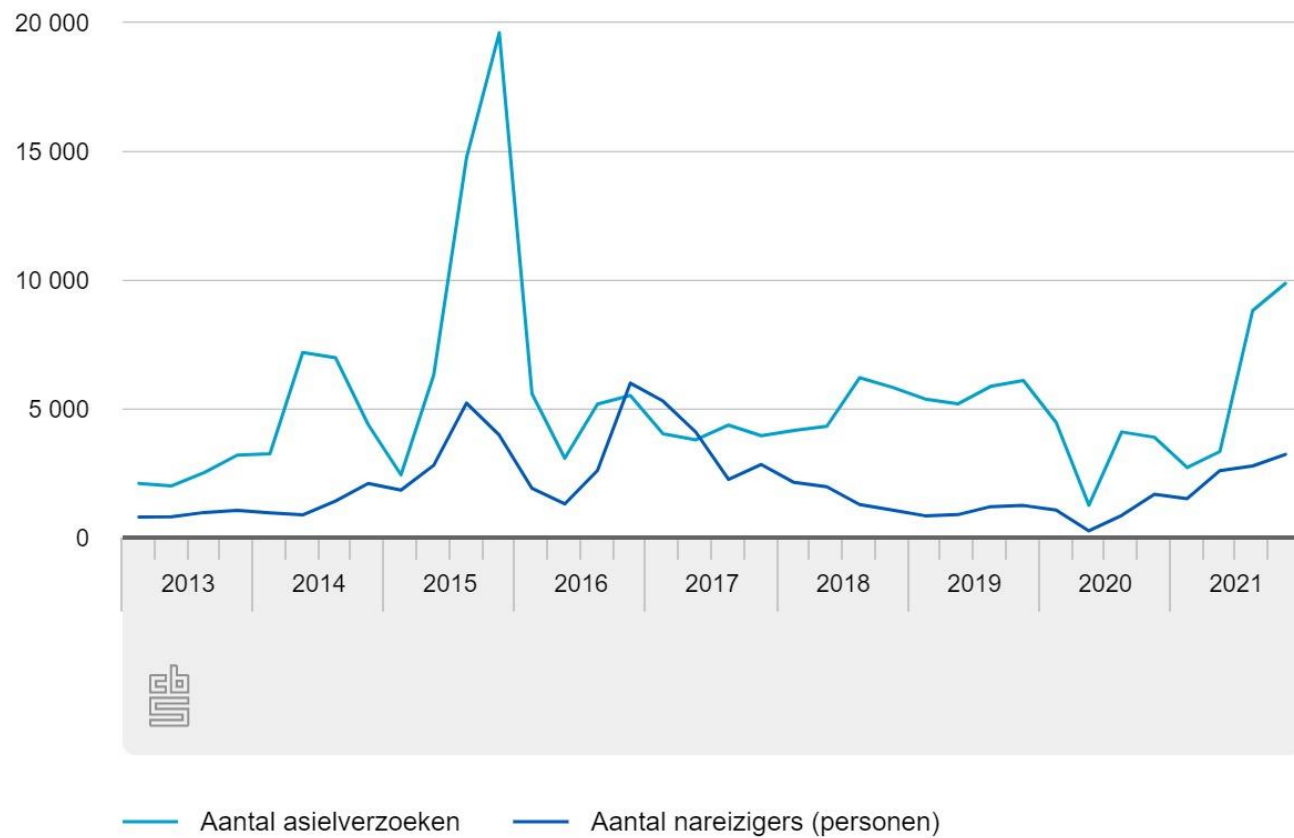
CATEGORIEËN MIGRANTEN

Vluchtelingen en andere migranten reizen zij aan zij als gevolg van armoede, falend bestuur, mensenrechtenschendingen en gewapende conflicten, het onderscheid is niet altijd scherp, aldus Linda Polman in “Niemand wil ze hebben, Europa en zijn vluchtelingen” (2019).

- Vluchtelingen, bij individuele vervolging of uit onveilig land
- Asielzoekers
- Uitgeprocedeerde asielzoekers
- Ontheemden buiten hun land
- Arbeidsmigranten
- Ongedocumenteerden
- 20,7 miljoen vluchtelingen zonder status in UNHCR-opvangkampen

Cijfers van het CBS

Eerste asielverzoeken en nareizigers

Ontstaan van vluchtelingenrecht

- 1938 Europese landen, de VS en Canada wilden geen Joodse vluchtelingen opvangen
- 1945 erkenning dat internationale gemeenschap verantwoordelijk is voor vluchtelingen; 'Nooit meer' speelde een rol en de grote aantallen mensen die van huis en haard waren verdreven
- 1949 Instelling van Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen met een agentschap (UNHCR)
- 1951 VN-Vluchtelingenverdrag, eerst voor Europa, vanaf 1967 universeel
- 1965 Ned. Vreemdelingenwet, 1994 instelling COA
- 1999 Start van gemeenschappelijk Europees asielstelsel, diverse richtlijnen en de DUBLIN-conventie
- 2020 Voorstel EU-Commissie voor nieuw migratie- en asielpact, met o.a. screening aan de buitengrenzen en solidaire plaatsing; weinig voortgang geboekt

Aandachtsgebieden Oorzaken vluchtelingenstromen

- Deze oorzaken zijn nauw verwant aan de grondoorzaken van oorlog. Streven naar duurzame vrede kan dan ook vluchtelingenstromen verminderen. De Social Development Goals wijzen hier een weg. Het valt op dat in Nederland budgetten voor duurzame ontwikkeling worden aangewend om opvang van vluchtelingen te financieren. Preventie wordt dan opgeofferd.
- Praktische maatregelen om vluchtelingen tegen te houden betekenen vaak samenwerking met dubieuze regimes.
- Het is belangrijk lobby voor vluchtelingen altijd vergezeld te doen gaan van een analyse van het vluchtelingenvraagstuk, ter voorkoming van 'blaming the victim', angstbeelden en allerlei onbegrip. In standpunten van WILPF tref je dergelijke analyses aan, zoals in de Omnibusresolution on Migration van WILPF, aangenomen op het wereldcongres in 2018.

Aandachtsgebieden

De reis

- De reis hoe zwaar ook is geen belemmering voor de vluchteling.
- Uitbuiting door mensensmokkelaars komt veel voor.
- Het argument van mensensmokkelaars wordt misbruikt om vluchtelingenstromen tegen te houden.
- Veel nadruk op opvang in de regio.
- Men kan opgevangen worden in UNHCR vluchtelingenkampen. Vandaaruit is doorreizen meestal onmogelijk. UNHCR kan plaatsing verzoeken in een veilig land, maar dit zijn uitzonderingen. Mogelijkheden tot ontplooiing zijn zeer beperkt. Het leven staat stil.
- Mensenrechtenorganisaties constateren dat het faciliteren van de Libische kustwacht -met veel geld- leidt tot verblijf in detentiekampen waar ernstige mensenrechtenschendingen (marteling, slavernij, seksueelgeweld) plaatsvinden, bijv. rapport No Way Out, nov. 2021.

- Lobby: STOP deals met Libië

Aandachtsgebieden

Toelating aan de grens van de EU

- Mensenrechtenorganisaties en de Raad van Europa waarschuwen dat asielzoekers aan de buitengrens worden geweerd; dit is in strijd met het vluchtelingenrecht; Frontex en Europese landen kijken weg
- De situatie aan de grens tussen Wit-Rusland en Polen was mensonterend
- De Adviescommissie Vreemdelingenzaken waarschuwt in een rapport van 12/1/22 'EU-grenzen zijn ook onze grenzen' dat Nederland medeverantwoordelijk is voor mensenrechtenschendingen en pushbacks bij EU-grensbeheer en roept op tot actie en aandacht voor toegang tot de rechter bij schendingen
- Lobby: demilitariseer de grensbewaking, geef iedereen gelegenheid om een asielaanvraag te doen.

Aandachtsvelden

Toelating en opvang in Nederland

- Nederland heeft eigen regels binnen het internationale vluchtelingenrecht (VN en EU)
 - Verplicht verblijf in een opvangcentrum van het COA
 - Procedure duurt lang
 - Geen taalonderwijs, niet werken
 - Gezinshereniging na toelating
 - Advies ACVZ 9/12/21 voor het nieuwe kabinet: robuuste uitvoering asielbeleid met snellere procedures (nu wachttijden tot 2 jaar) en voldoende (buffer) capaciteit voor IND en bij het COA
 - Kabinet Rutte IV: coalitie-akkoord: verbetering EU-asielbeleid, evt. met kopgroep van landen
-
- Lobby: snelheid, zinvolle dagbesteding: onderwijs en (vrijwilligers)werk, voldoende opvangcapaciteit (men heeft nog 8000 plaatsen – voor anderen dan Oekraïners- nodig!); toelatingsprocedure/omstandigheden mogen niet worden ingezet als afschrikkingsmiddel.

Aandachtsveld

Terugkeer en uitgeprocedeerden

- › Terugkeer is een hoofdpijndossier; veel belemmeringen zowel de niet-medewerking van de asielzoeker als van het land van herkomst; ontbreken van juiste papieren vaak moeilijk oplosbaar;
- › Langdurige detentie van uitgeprocedeerden is niet toegestaan;
- › Mensen worden op straat gezet of in minimale opvanglocaties min of meer opgesloten;
- › Migratiedeals met landen van herkomst of landen uit de regio van oorlogsgebieden is een nieuwe methode; handelsvoordelen, visa voor speciale groepen en geld zijn de tegenprestatie voor het terug- of opnemen; risico dat de mensenrechten niet zijn gewaarborgd; openbaarheid en monitoring nodig (zie bijv. Amnesty International)
- › Lobby: waardige terugkeer (project Vluchtelingenwerk)

Aandachtsveld

Inburgering, formeel en in de samenleving

- › Bedroevend: qua verantwoordelijkheid zwalkend, weinig succesvol inburgeringsbeleid;
- › per 1-1-2022 nieuwe Inburgeringswet: elke inburgeraar krijgt individuele begeleiding van de gemeente
- › Positieve beeldvorming door de overheid is belangrijk
- › Discriminatie op de arbeidsmarkt bestrijden

Project Scandinavische landen

- WILPF secties in de Scandinavische hebben op een congres in Gotenburg in okt. 21 een gezamenlijke brief aangenomen aan hun regeringen
- Zij uiten hun zorgen over inperking van het vluchtelingenbeleid in hun landen en de rest van Europa
- Zij verwijzen o.a naar SDG 10.7: *Facilitate migration and mobility in orderly, safe, regular and responsible forms, including by implementing a planned and well-managed migration policy.* SDG 10 heeft het overkoepelende thema *Verminder ongelijkheid in landen en tussen landen.*
- Drie concrete eisen: grenzen open voor Afghaanse en Syrische vluchtelingen, generaal pardon voor langverblijvende asielzoekers die niet kunnen terugkeren, geen strafbaarheid voor helpers van vluchtelingen en migranten.

Discussiestuk WILPF Europa

- In dec. 21 is op de vergadering van WILPF Europa een discussiestuk over het vluchtelingenbeleid van Europa besproken (apart beschikbaar). Nog geen verdere actie.
- Op dat moment speelde de situatie aan de grens tussen Wit-Rusland en Polen.
- Veel aandacht voor de grensbewakingspolitiek van de EU
- De eerste claim in het stuk luidt:

All people fleeing must be offered the chance to a safe and dignified life as per the international protection regime.

Nieuw beleid, nieuw geluid miljoenen vluchtelingen uit Oekraïne

- Deze week meer dan 2 miljoen vluchtelingen, waaronder 1 miljoen kinderen
- Grote solidariteit in heel Europa; Polen en Hongarije laten zich van een andere kant zien met een enorme vrijwilligersinzet
- Ned. wil 50.000 vluchtelingen opvangen naast particuliere opvang waarvoor meer dan 10.000 aanmeldingen zijn
- In sneltreinvaart besloot de EU een ongebruikte richtlijn voor deze groep te activeren (zie [amnesty.nl/actueel](https://www.amnesty.nl/actueel))
- Richtlijn 2001/55/EG voor tijd. status bij massale toestroom ontheemden:
 - snel tijd. verblijfsvergunning
 - mogen werken
 - recht op huisvesting, bijstand, zorg, onderwijs
 - recht op gezinshereniging

Actie/Discussie

- Krachtige belangenbehartigers in Nederland: Vluchtelingenwerk, Amnesty international, kerken, Defence for Children, Stichting Vluchteling en advocaten
- Instituties: UNHCR Nederland en Europees parlement
- Een rol voor WILPF?
Bijv.
 - Bestrijdt het negatieve frame, stigmatisering, nationalistisch-populisme en discriminatie
 - Oproep tot beleid waarbij steeds **de waardigheid** van elke vluchteling, ook de uitgeprocedeerde asielzoeker, voor ogen staat in plaats van het denken in groepen en aantallen die een last voor ons vormen
 - Oproep stop dumping in/samenwerking met Libië